16. god. 4. broj
2014. g.

ZORNICA nova

"Radujte se, jer se porodio kralj sviju kraljeva, porodio se Spasitelj svijeta."

Pripreme za Božić nam donose pravu radost blagdana

Stiglo je možda najintimnije doba godine. Ova četiri tjedna prije Božića zrače posebnim ugođajem. Kako raste tama sve više čeznemo za svjetlom, palimo svijeće, kitimo svoje domove šarenim žaruljicama. Te male svjetleće točke ne uklanjaju u potpunosti tamu, ali nam pomažu da na trenutke zaboravimo njezinu stravičnu moć. Glavni simbol Došašća je svijeća, koju palimo na adventskom vijencu. I djeca su očarana svjetlošću živog plamena. Lijepo je kada se cijela obitelj skupi oko vijenca, kada zajedno mole i razgovaraju uz svjetlo svijeća. Jer plamen svijeće je simbol živog Isusa koji donosi svjetlo kako to naviješta Evanđelje. Isus je taj koji nas želi dotaknuti u ove dane, on nam se približava, pokušava nam otvoriti oči i pokucati na vrata naše duše. On nas povezuje, on nas ispunjuje ljubavlju i suosjećanjem. Ako u Adventu uspijemo živjeti u potrazi za Isusom, onda ćemo za Božić moći slaviti Njegov dolazak, koji je usitinu svjetlo našeg života i koji je uistinu sposoban nadvladati moć tame u našim životima i svijetu.

Članak Timee Šakan Škrlin u cijelosti pročitajte na portalu zornicanova.hu.

IZ SADRŽAJA:

Čitajte nas iz tjedna u tjedan na portalu zornicanova.hu!
Hvala pečuškom Generalnom konzulatu Republike Hrvatske na potpori!
Stručni savjetnik: vlč. Ladislav Ronta
Naslovnica i omot: Anita Mandić
Fotografije: Akoš Kolar, Đuro Tarađija
Priprema za tisak: Tomislav Tarađija
Urednica: Milica Klaić Tarađija

Osnivač i nakladnik: Zaklada Zornica
Adresa uredništva: Kökény, Kossuth Lajos 10/b
Tel-fax: 72-497-332; Mobitel: 30/411-04-61
E-mail: milica40@freemail.hu, zornicanova@gmail.com
HU ISSN 0866-5788

Svim našim čitateljima želimo sretan Božić!

Ante Jakšić

Tako rado

Kada si Ti uza me, Gospodine,
sve se u svjetlu olakšanja
očitava.
I vidim da sve oko mene otvara svoju ljepotu
i da me njom obasjava.
I bliska mi je svaka stvar,
svako stablo
i prema nebu mi se
radosno podiže glava!
I tako rado bih istrčao na cestu
i stisnuo ruku svakom,
koji očajava,
i reko
da sve Tvoja dobrota
i Tvoja ljubav
radosću i utjehom
obasjava!

Zagreb,
16. 06. 1978.

Puno radosti, osmjeha i veselja, nek’ vam se ostvari svaka želja, da vam osmjeh nikad ne napusti lice. Sve što je lijepo i što se srećom zove neka vas prati od Godine Nove, a što vam nemir stvara, neka odnese godina stara!

„Budite jaki, ne bojte se! Evo Boga vašega!” (Iz 35,4)

Advent je u svakoj obitelji priprema. I oni se, za koje ovo razdoblje ne donosi vjerski sadržaj, suočavaju i doživljavaju svijet koji je prije vremena ukrašen, i tako slute dolazak nečeg velikog. Došašće je, međutim, u drugom redu priprema, u prvom je iščekivanje. Neki čekaju samo jedan dan, jedan praznik, koji je, po nekom konsenzusu, okićen naljepnicama ljubavi i mira. Neki se pak pripremaju proslaviti spomendan Isusovog rođenja, koji je, zahvaljujući starim običajima, ukrašen, nekom svojevrsnom romantikom rezerviranom samo za ovaj dan. Ali ne čeka se dan, niti događaj iz prošlosti, nego se čeka Netko s kime bismo se voljeli susresti, tko nam može dati u tom susretu nešto što nitko drugi ne može. Ne, ne može. Taj se veliki događaj ne ostvaruje u blagdanu, niti u njegovim ukrasima, nego pomoću tih ukrasa slavimo veliki događaj, iz toga proizlazi blagdansko raspoloženje. Doživljaj i poklon susreta s Isusom proizlazi iz toga što čitamo u svetom evanđelju po Mateju. „Vidjevši mnoštvo, sažali mu se nad njim jer bijahu izmučeni i ophrvani kao ovce bez pastira” (Mt 9,36). Božićni dar i radost je dakle pogled pun smilovanja kojim nas gleda Sin poslan od Oca. Sažaljenjem gleda na naše patnje, na naše padove i grijehe. Ne ište, ne pita što bismo mu mi mogli dati, nego nas daruje iz svog smilovanja i sažaljenja.

Koliko li se razlikuje sve ovo od ljudskog razmišljanja, koje četiri tjedna juri za ovozemaljskim, svjetovnim? Pitajući se što da poklonim, što da kupim, kako da odgovorim na iščekivanje okoline? Što da radim a da me ne mimoiđe istinita svjetlost u vrtlogu lažnog svjetla? Želimo postati takvim, kakvog nas Slavljenik ne želi.
Božić nije blagdan našega bogatstva, naših mogućnosti glede darivanja, nego je bladan poklona koje smo mi primili od Onoga koji je pun ljubavi i smilovanja prema nama i u slučaju ako nemamo što dati ili ako dobiveni poklon nismo zaslužili. Došašće je vrijeme za takvo iščekivanje i za takve pripreme.

Moramo shvatiti da lažna svjetla lažnih priprema samo previju ali ne i liječe naše muke i nevolje. Moramo shvatiti da smo potrebiti darova, kao i toga da netko bude prema nama milostiv. To je put poniznosti. Moramo biti takvi kakvi smo bez bilo kakve glazure. To je prividno pasivna stvar, no ukoliko nam dobro uspije ta pripravnost, to iščekivanje i sam susret, tada možemo i mi početi dijeliti darove, ne one što svijet od nas očekuje, nego one prave darove koji potječu od Božjeg Milosrđa.

Primjetit ćemo tada ono što će zasjeniti svjetlo svijeta, ono o kome i o čemu i ne želimo znati, možda moramo nekom oprostiti ili od nekoga oprost zatražiti. Sve ovo iziskuje požrtvovnost, lakše je kupiti poklon, predati ga svečanim osmjehom na licu, i sve ide dalje svojim putem.

Ali i ove poteškoće su dio Isusovog milosrđa, skloni smo poklonom smatrati samo ono što je neki dodatak našemu životu, no mnogo puta je dar i ono što nam se oduzme, od čega nas se oslobodi. Isus je Milosrdan, Otkupitelj, Izbavitelj i Spasitelj. Ako smo spremni prihvatiti suosjećanje njegova srca, onda će nas suočiti, možda bolno, onim što je nepotrebno, lažno ili čak zlo u našem životu i pomoći nam osloboditi se toga.

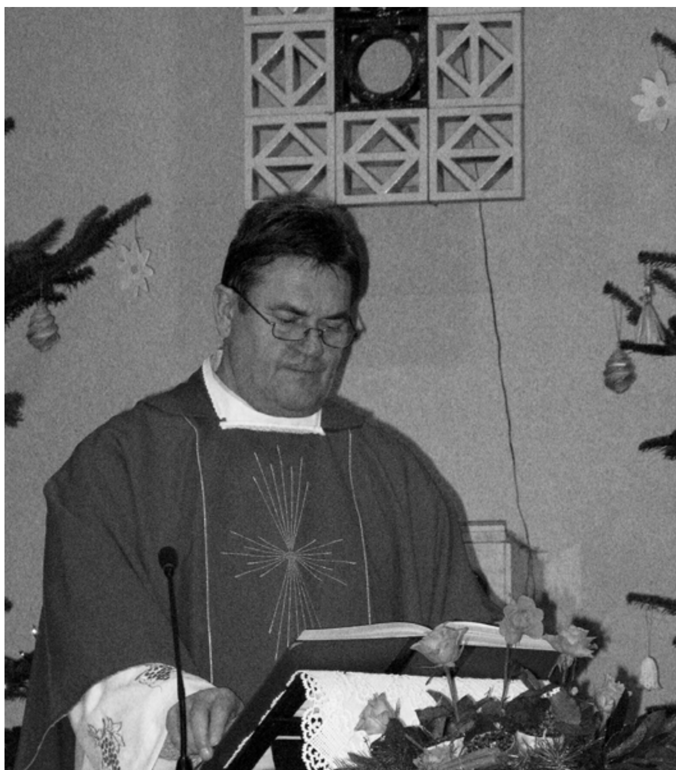
Nije li dar shvatiti da sam nepodnošljiv, sebičan, ali ima nekoga tko me može promijenti? Nije li dar, da mogu srediti svoje međuljudske odnose i ne moram dalje živjeti pod teretom nemira? Nije li dar očajnima i ojađenima da im se ljudskost ispoljava u božjem pogledu?

Koliki su baš u ovo božićno vrijeme, ne prepoznajući vrijednost svog ljudskog života, otišli do krajnjeg, nisu shvatili da ovise jedino o Njemu, koji je spreman skinuti grijehe sa njihova života.

Upotpunit će se pripremanje i iščekivanje ako stignemo do ove slobode. Sjaj koji vidimo pred sobom nije sjaj adventa. Sjaj je, naime, svojstvo Božića, svijeće na advenstkom vijencu su putokazi, znakovi da možemo koraknuti dalje, ne više. Svjetlo dobijemo ali ga ne mi palimo.

Naša je dužnost da budemo sposobne svijeće i tako čekamo dolazak Svjetla Božjeg Milosrđa. Da budemo spremni užgati se i prenositi božje milosrđe.

Augustin Darnai

U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše u Boga, i Riječ bijaše Bog. Ona bijaše u početku u Boga. Sve postade po njoj i bez nje ne postade ništa. Svemu što postade u njoj bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuze. Bî čovjek poslan od Boga, ime mu Ivan. On dođe kao svjedok da posvjedoči za svjetlo da svi vjeruju po njemu. Ne bijaše on svjetlo, nego – da posvjedoči za svjetlo. Svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dođe na svijet; bijaše na svijetu i svijet po njemu posta i svijet ga ne upozna. K svojima dođe i njegovi ga ne primiše. A onima koji ga primiše podade moć da postanu djeca Božja: onima koji vjeruju u njegovo ime, koji su rođeni ne od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževlje, nego – od Boga. I Riječ tijelom postade i nastani se među nama i vidjesmo slavu njegovu – slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca – pun milosti i istine. Ivan svjedoči za njega. Viče: „To je onaj o kojem rekoh: koji za mnom dolazi, preda mnom je jer bijaše prije mene!” Doista, od punine njegove svi mi primismo, i to milost na milost. Uistinu, Zakon bijaše dan po Mojsiju, a milost i istina nasta po Isusu Kristu. Boga nitko nikada ne vidje. Jedinorođenac – Bog – koji je u krilu Očevu, on ga obznani.

Iv. 1,1-18

Fotografije načinjene u Kertvaroškoj crkvi u Pečuhu, na prošlogodišnji Božić.
Misno slavlje je predvodio mons. Franjo Pavleković.

Susret mons. Đure Hranića i mons. dr. Györgya Udvardyja

Đakovačko-osječki nadbiskup, mons. Đuro Hranić primio je 10. prosinca u Nadbiskupskom domu u Đakovu pečuškog biskupa mons. dr. Györgya Udvardyja zajedno s njegovim suradnicima. Susret se održao u Svećeničkom klubu, a nazočio je i đakovačko-osječki nadbiskup u miru, mons. Marin Srakić te djelatnici i suradnici središnjih ustanova Nadbiskupije.

Mons Đuro Hranić i mons György Udvardy tijekom razgovora

Tema susreta bila je buduća pastoralna suradnja dviju nad/biskupija, kao i veze vjernika Mađara s prebivalištem u Hrvatskoj te vjernika Hrvata s prebivalištem u Mađarskoj. Sudionici susreta potom su se podijelili u dvije radne skupine u kojima se raspravljalo o pastoralnoj suradnji na različitim područjima te o mogućim zajedničkim projektima.

M. Kuveždanin/M. Brkić

Goruća svijeća i čovjek, blagdan Svijećnice

Blagdan Svijećnice slavi se 2. veljače, danas je to prvenstveno blagdan Isusova Prikazanja u Hramu.

Vi ste svjetlost svijeta. Ne može se sakriti grad što leži na gori. Niti se užiže svjetiljka da se stavi pod posudu, nego na svijećnjak da svijetli svima u kući. Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima. (Mt 5, 14-16)

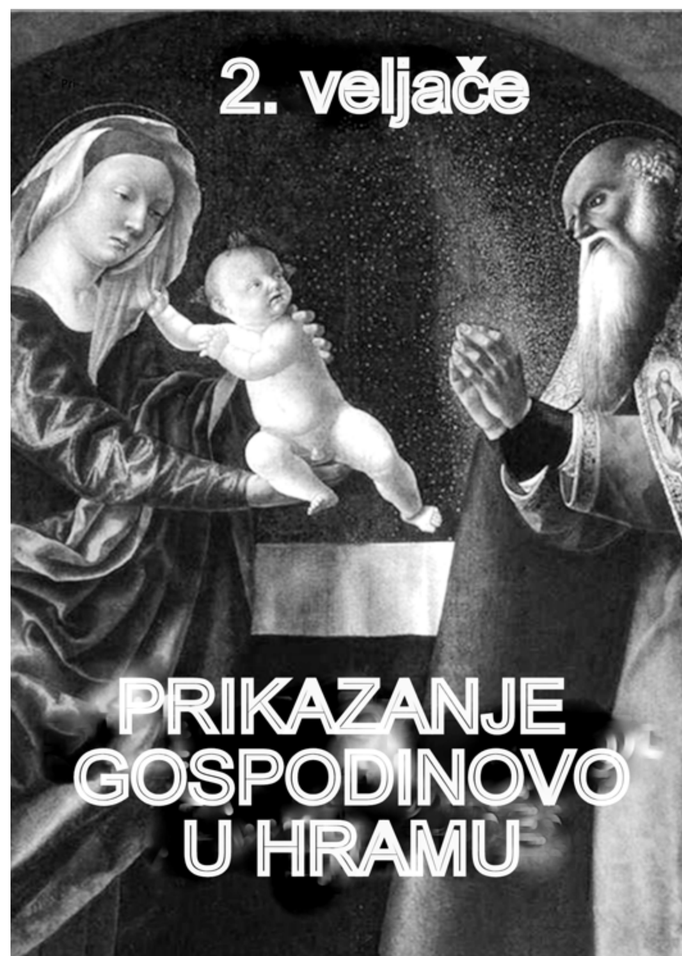
Svijeća sa svojim blagim svjetlom, mirnim plamenom, potiče nas na razmišljanje. U mnogome se može usporediti sa čovjekom.
Svijeća se ne može sama upaliti. Ovisna je o tome, da je netko upali. U tome je slična čovjeku: Nisam se sam pozvao u život. Rođen sam. Svaki trenutak, koji svijeća gori, približava je njezinom kraju. S prvim trenutkom mog života počinje moje umiranje. Mogu otprilike procijeniti koliko ću živjeti. Siguran sam da će moj život jednom završtiti. Ako dvije svijeće gore preblizu jedna drugoj, jedna drugoj tope vosak. Tako je i kod čovjeka.

Drugom moram dozvoliti njegovu slobodu. Zarobiti ga, znači ubiti ga. Dok svijeća gori, oslobađa svjetlo i toplinu. Svjetlo i toplina čine je tako dragocjenom. U tome je slična je čovjeku: Svjetlo i toplina, sigurnost i ljubav čine čovječji život vrijednim življenja. Svijeću upaliti i nemarno pustiti da izgori, besmisleno je i beskorisno. U tome je slična čovjeku: Čovjek koji vjeruje da može živjeti samo za sebe, koji svoje svjetlo i svoju toplinu želi koristiti samo za sebe, pati od besmisla. Svijeća, koja mirno gori, gori najduže.

Ako je na propuhu, plamen treperi, a vosak poprima neobične oblike. U tome je slična čovjeku: Doveden u opasnost, život mi može postati „zanimljiv", ali to može značiti i iznenadni kraj. Na Svijećnicu blagoslivljamo svijeće na svetoj misi i ponesemo ih kući. Promatrajmo plamen svijeće koji je prisutan u našem domu i pustimo da u njemu ostaje.

Upalite svijeću i u svojem srcu i neka tamo dugo gori!

Timea Šakan Škrlin

Pred Božići

***Badnjak** je dan pred Božići kada se slavi rodjenje Jezuša Kristuša. Na Badnjak se uredjuje hiža /kuća na Božić, a navečer kinči se božično drivo/kriskingin.U polnoć familija/obitelj ide na polnoćku. Tradicijalno na Badnjak se posti, iako to Katoličanska Crikva već ne potribuje. Zanimljiva su za sadašnja vrimena ona stara narodna i vjerska vjerovanja koja se vežu za Badnjak u sridnjem Gradišću Ugarske. Iz mojih razgovora, traženja i čitanja nekoliko ih nudim i Vam cijenjeni štitelji/čitatelji.*

-Na Badnji dan se nesmi rublje prati. Gdo si pere rublje na ov dan i obisi je sušiti, tomu će crknuti blago/živine. Njihovu kožu mogu obisiti i sušiti iduće ljeto.

-Ako si gospodar konjske spravi ostavi nemarno pred štalom na ov dan, onda će mu crknuti konji.

-„Ova noć je na toliki čudesna da se i mrtvaci obrnu u grobu“- rekli su negdašnji Undanci.

-Divojke ke su kanile/želile doznati da gdo će im biti zaručnjak, pred polnoćkom trikrat su obišle hižu. Kada su se vratile u sobu, postale su pred zrcalom da vidu kip svojega dojdućega muža. To je ali malo ka divojka isprobala, jer su se bojale od toga da ne budućega ljubljenoga nego samoga vraga ćedu viditi u zrcalu.

-Na badnji dan se ni'j smilo psovati. Ki će to učiniti taj se neće ujutro zbuditi iz sna - reklo je vjerovanje.

-Divojke ke su bile znatiželjne nato da je li će se udati do mesopusta, pred polnoćkom su prošle u lopu po cipaljkov. Koliko su samo mogle zgrabiti sa šakami zgrabile su iz drivenoga kupca, a zatim hitile su ih pred vežna vrata. Kada su se vratile iz polnoćice domon prebrojile su cipaljke. Ako su nabrojile parni broj, onda je to značilo da na mesopust sigurno je njezino viselje. Neparni broj cipaljkov značio je da još jedno ljeto moraju čekati na vjenčanje.

Polnoćka

Na polnoćku su prošli po mogućnosti svi iz familije. Neki su doma ostali čuvati malu dicu, ali i oni su budno dočekali sve domaćine ki su bili na polnoćki.

-Gdo si je načinjio stolac Lucije otprimio ga je na polnoćnicu da spoznaje iz njega mjesne viške/vještice.

-Tako su mislili ljudi da polnoćna maša zbog toga je bez sakramenta jer bi viške drugačije s hrbatom/s ledjima sidile prema oltaru i svaki bi je mogao upoznati i bez Lucijeve stolice.

-Na polnoćki su oko oltara gorile sviće. Ako je plamen od svić na livoj strani oltara drhtao onda će više žen umriti idućega ljeta. Ako sviće na pravoj strani oltara drhtaju onda će već mužev projti na drugi svit.

-Po polnoćki ni'j bilo svejedno odakle puše vjetar. Južni vjetar je značio da više će žen umriti idućega ljeta, a sjeverni da više mužev.

-Po polnoćici već doma, muži su prošli u štale i zbudili su blago/živine. Neki su je i nakrmili da se i živine dobro osjećaju na ovu noć. Med krmu/hranu su im zamišali česna iz svetačnoga stola da im se bolje rači žeralo i da imaju i nadalje dobar guštar, apetit.

-Neki su čuli da se živine i razgovaraju med sobom. Moglo se je doznati da li gospodar dobro barać e s njimi ili ne.

-Žene su kokoše, race, guske zbudjale, a muži su u vrtu stabalje i grme tresli da ovu noć i živine budno virostuju.

Naravno ova vjerovanja već ne živu u današnjici. Zanimljivo je ali viditi iz njih da kako su vabila človika na pošten žitak, na pošteno djelovanje, na pošteno ponašanje. Ovako pred Božići još živi nada u nami da iako na druge načine ali sa sličnimi cilji se pripravljamo na Božić i dočekujemo Jezuševo rodjenje.

Marija Fülöp Huljev

Foto: Undanska crikva Sv. Martina u polnoćnom sjaju na polnoćnici

Kako je djed Božićnjak zaboravio Božić

Jedne davne zime snijeg je zaboravio pasti. Te iste davne zime vjetar je zaboravio zapuhati i sunce je zaboravilo zaći. Prosinac je zaboravio zamijeniti Studeni i sve je krenulo naopako. Ljudi su pospremili bunde i obukli kupaće kostime. Marko je otišao na more kod bake, a Iva je jela dva sladoleda u danu. Mali Josip je u svojoj sobi čekao i čekao i čekao.

- Kad će već jednom taj Božić? - pitao se. Ljudi su bili sumnjičavi. Zašto nema zime ove godine? Zašto jesen tako dugo traje? Kad će pasti snijeg? Nikome ništa nije bilo jasno. Djeca su se rastužila jer ako nema zime, nema ni Božića, a ako nema Božića, nema ni debeljuškastog veseljka Djeda Božićnjaka.
- Hmm, a gdje je taj? - pitali su se svi. Ljudi su stali dozivati Djeda Božićnjaka.
- Dođiii, vrati seee, donesi nam daroveeee!
- A Djed? On je zaboravio naviti sat. Zaboravio se probuditi. Zaboravio je poslati snijeg. Zaboravio je vjetar i maglu. Zaboravio je i poklone. Ma sve je zaboravio taj Djed Božićnjak. U zadnji trenutak se razbudio, protrljao oči i naredio svojim patuljcima da što prije zamotaju darove za svu djecu svijeta. Navukao odijelo i krenuo u svijet. Na Badnju večer je trčao, preskakivao, letio, slijetao na krovove i ubacivao darove. Sve je pomiješao. Marica je dobila Antonijev dar, a Tino je dobio Markov...

Nakon radne noći, umorni se i zbunjeni Djed Božićnjak vratio u svoj dom. Pred ulaznim vratima dočekala ga je umotana kutija s mašnom. Iznenađeni djed otvori dar i ugleda veeeeliki zidni sat i poruku:

„Dragi Djede,
za slijedeći Božić ne želim nikakav dar. Samo želim da se naspavaš i probudiš na vrijeme. Pošalji nam snijeg i zimu. I ne zaboravi otići u krevet na vrijeme. Tihana." Djed je poslušao Tihanu i slijedeći Božić je sve obavio na vrijeme. A ljudi su mu odlučili oprostiti. Ne može se nitko ljutiti na Djedicu. Svatko jednom nešto zaboravi. A što si ti zaboravio u posljednje vrijeme?

Jelena Pervan /Lukin portal za djecu i obitelj/

Pjesma o Svetom Nikoli

Mali Niko svetac biše,
Ali niko ne znadiše,
Nego majka, koja rodi,
I baka, koja povi.
Doziva ga Marija:
„Oj ti, mali Nikola,
Uzmi malu bradvicu
I krivenu teskicu,
I otiđi zelen lugu,
Pa posici debeo dub
Povuci ga niz more,
Svetom Petru u Rime."
Kad to čuo Nikola,
Uzme malu bradvicu
I krivenu teskicu.
I otiđe zelen lugu
Pa posiče debeo dub.
Povuče ga niz more,
Svetom Petru u Rime.
Kad je doša nasrid mora,
Stade zuka od mramora,
I oluja sa svih strana,
Pripade se Nikola.
Doziva ga Marija:
„Ne plaši se, Nikola,
Uzmi knjige velike,
Pa pogledaj u knjige,
Il je 'luja sa mora,
Il je srdžba od Boga."
Kad to čujo Nikola,
Uzme knjige velike,
Pa pogleda u knjige.
Nit je srdžba od Boga,
Nit je 'luja sa mora,
Nego huda stvar.
„Zovi je među nas,
Znade li Očenaš?"
„Očenaša ne zna.
Zdravomariju ne umi."
Ćapi Niko za noge,
Marija za kose,
Bacišе je niz more.

(Šetka 1970:236-237).
Odabrao Đuro Franković

Moja savjest je čista

Mons. Marin Srakić u Pečuhu

U organizaciji Hrvatskog povjerenstva Pastoralnog vikarijata Pečuške biskupije, 14-og studenog 2014. u Pečuhu u Lapidariju održana je vjerska tribina kojoj je gostovao mons. Marin Srakić djakovačko-osječki nadbisku u miru. Domaćin priredbe je bio prečasni Ladislav Ronta, odgovoran za hrvatsku narodnost u biskupiji koji se duboko zahvalio na riječima vjere, nade, ufanja i razboritosti, te zaželio da još mnogo takvih izdanja ugleda svjetlo dana iz pera mons. Srakića. Večeri je nazočila i generalna konzulica RH u Pečuhu gdja Vesna Haluga, a priredbu je obogatio nastup pjevačkog zbora iz Harkanja, koji je pratio mladi orguljaš Gabor Bedić. Mons. Srakić je pečuškom biskupu mons. Györgyu Udvardyiju, pastoralnom vikaru mons. Franji Pavlekoviću te Pečuškom hrvatskom klubu poklonio seriju svojih knjiga.

Vjernik pred izazovom pluralnog (permisivnog) društva

(Moja savjest je čista)

Vjernost kršćanskoj savjesti

Prvi i osnovni preduvjet istinskog svjedočanstva što su ga kršćani pozvani pružiti svijetu jest vjernost savjesti, kao što veli Koncil: „Time što su vjerni savjesti, kršćani se povezuju s ostalim ljudima u traženju istine i istinskom rješavanju tolikih moralnih problema koji nastaju u životu pojedincaca i u životu društva."(GS, 16) U slučaju kada društvo u ime tolerancije izda koji „permisivni" (dopusni op.u.) zakon kršćanin se mora vladati prema onoj izuzetno dobro formuliranoj uputi što su je dali biskupi Engleske i Wellsa: *„Kad se građanski zakon ublaži i postane tolerantniji, stvara se moralna praznina u životu onih koji su pogrešno prihvatili građanski zakon za vodiča svoga života. Dužnost je kršćana da tu prazninu ispune svojim primjerom , i ako misle da u svakom slučaju zakonodavstvo mora čuvati opće dobro, imaju pravo i mogu imati dužnost da rade u tom smislu pomoću diskusije i uvjeravanja. Ali moraju isto tako voditi računa da u jednom pluralističkom društvu moraju poštovati uvjerenja drugih, ako su duboka, premda se razlikuju od naših."* Ta vjernost savjesti očitovat će se i kroz odgoj savjesti, naime, nismo odgovorni samo pred svojom savjesti, nego i za svoju savjest. Nju treba formirati prema objektivnim moralnim normama, u skladu sa zahtjevima osobnog poziva i poslanja, stjecanjem moralnog znanja, odgojem psihofizičkih podloga čovjekova bića. S druge strane, mnogi kršćani danas ne svjedoče svoje stavove i svoja uvjerenja, jer ni sami ne znaju što vjeruju. Nisu im jasna osnovna načela. Pa kako će im biti jasna, kad im je vjersko znanje ispod razine njihove inteligencije. U svojoj jednostavnosti (ublažena riječ za naivnost i neukost), povode se za drugima koji smatraju: kad za neki čin nema zakonske kazne, smije ga se izvršiti kad god to čovjek hoće. Iz takva neznanja, ispočetka vrlo rijetka, zloupotreba se širi poput mrlje od ulja. Štoviše, kasnije se kršćani pridružuju, teoretski i praktično, onima koji tvrde da ne treba svaki prekršaj moralnog zakona progoniti kaznom...

Na slikama: Mons. Srakić, prevoditelj Ivan Tomek, Pjevački zbor iz Harkanja, vlč. Ladislav Ronta

Srednjovjekovna gotika u Budimpešti

U Budimskoj palači su nedavno izloženi srednjovjekovni sakralni predmeti, trodjelne oltarne slike, ikone i kipovi. Srednjovjekovna mađarska kraljevina bila je značajno središte sakralne umjetnosti, ali su vihori nadolazećih stoljeća mnogo toga uništili, stoga značajni dio izložbenog materijala potječe iz današnje Slovačke, neke predmete je pak posudio Mađarski nacionalni muzej.

„Hrvatska književnost kršćanskoga nadahnuća ”

U organizaciji Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Glasa Koncila i Udruge za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić” u Križevcima je krajem listopada održan prvi znanstveni skup „Hrvatska književnost kršćanskoga nadahnuća - prošlost i suvremenost”. Na znanstvenom je skupu sudjelovalo 24 znanstvenika iz cijele Hrvatske, piše Glas Koncila. Cilj znanstvenoga skupa je analizirati i vrednovati zanemarenu hrvatsku književnost kršćanskoga sadržaja, a radovi sa znanstvenoga skupa biti će recenzirani i tiskani u časopisu *Kroatologija* Hrvatskih studija tijekom 2015. godine, a slijedeći će znanstveni skup biti održan za dvije godine. Među izlagačima je bila i Sanja Vulić, ona je govorila o vjerskim temama u djelima hrvatskih književnika iz mađarskoga dijela Bačke.

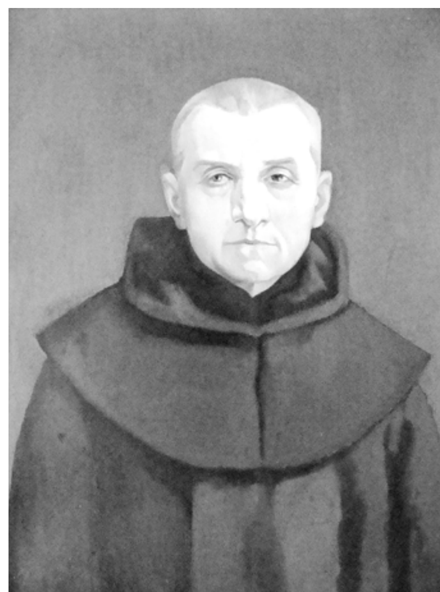
Sluga Božji o. Gerard Tomo Stanitić

(1876.-1956.)

Rođen je u Đurdinu, školovao se u Subotici, Kaloči i u Grazu. Teologiju studira u Đuru/Mađarskoj/. Nakon svećeničkog ređenja 1902. godine ubrzo je otišao u novoosnovani karmelski samostan u Somboru kao jedini pater koji govori hrvatski. Tu ostaje i djeluje 52 godine, sve do svoje smrti.

Bavio se različitim poslovima, dovršio je gradnju crkve i samostana, nabavlja inventar, brine se za odgoj svećeničkog i redovničkog podmlatka, obnovio je sjemenište u somborskom samostanu i želio je Karmel presaditi u okolicu Zagreba.

Izdao je molitvenike karmelske duhovnosti i nadasve je poznat kao dobar i vidovit ispovjednik i duhovni vođa. Vodio je brigu oko bolesnika u gradu i uvijek je bio duboko uronjen u molitvu. *Anita Mandić koja je osmislila omot za ovaj broj Zornice nove, izabrala je njegove riječi da upotpuni blagdanski ugođaj.*

„Divan život! Danju svakome služiti a noću moliti i bolesne dvoriti.” O ocu Gerardu su pisali i govorili kao „zvijezdi Danici koja svijetli i pokazuje put kreposti i vječnoga života”.

Bio je neumoran u ispovijedanju, u vraćanju duša na Isusov put ljubavi. Brigom za bolesnike kitio je svoju dušu, ustrajao u radu i pokori, u molitvi i nespavanju iako je cijeloga života bio krhkoga zdravlja.

Bio je dobri duh karmelske zajednice, svakom na uslugu. U svemu se utjecao Malom Isusu i svoje duhovno djetinjstvo preporučivao drugima.

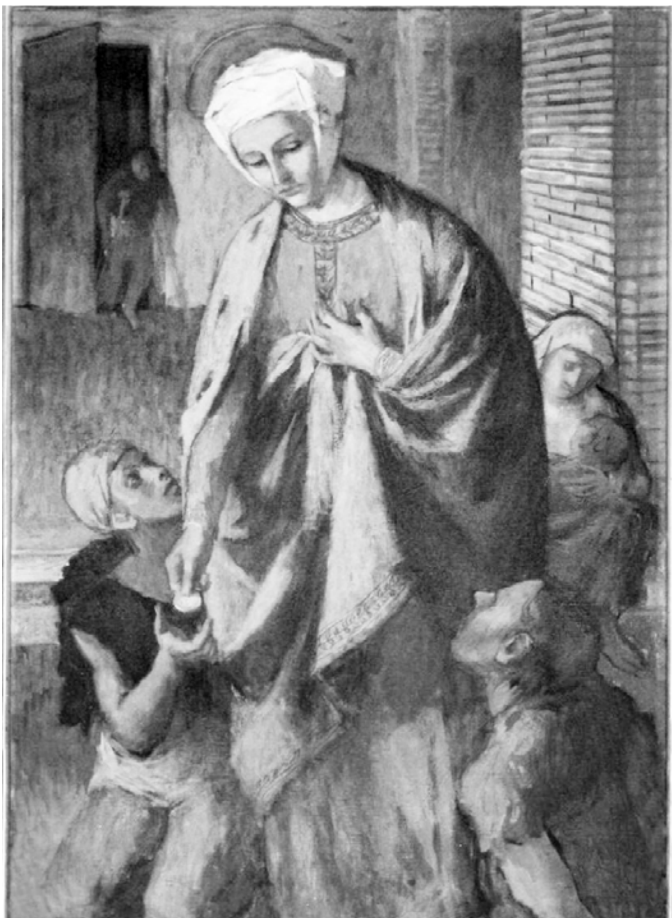
Mnogima je savjetom i molitvom pomogao u obiteljskom životu, štiteći nerođene i moleći za njih. Isusu je želio služiti djelatno, molitvom i ljubavlju prema braći.

otacgerard.wordpress.com

„Elizabeto, mila ti, ti Kralja Višnjeg slika si!"

Zaštitnica Caritasa slavi se u Mađarskoj 19. studenog

Tijekom svojega kratkog života kći ugarsko-hrvatskog kralja Andrije II. i supruga tirinškog grofa Ludovika, neumorno je činila dobra djela. Tješila je siromahe, hranila gladne, dijelila odjeću, plaćala dugove, brinula za bolesne i pokapala mrtve. Svima se je odazvala koji bi zaiskali milostinju. Naredila je da u blizini dvorca Wartburga izgrade bolnicu kako bi osobno, svakodnevno i učestalo, mogla njegovati oboljele. Pomagala je u svim krajevima gdje god dopiraše vlast njezina muža. Nije se to svima svidjelo, no dobri je Ludovik zlobnicima samo sa smiješkom odgovarao: „Sve dok ne proda dvorac, ja sam

zadovoljan!" Elizabeta i Ludovik ljubili su se divnom ljubavlju potičući jedno drugo na hvalu i službu Bogu. Duhovna im je potpora stizala i od manje braće koja su svoj nauk od 1222. širila grofovijom. Elizabeta je kao dvadesetogodišnjakinja ostala udovica s troje male djece. Izbačena je iz dvorca Wartburg, a djeca su joj oduzeta. Godinu dana kasnije smjestila se u Marburgu gdje je položila javni zavjet u franjevačkoj crkvi. Godine 1229. i u Marburgu je osnovala bolnicu i stavila je pod zaštitu Sv. Franje. Nepune četiri godine nakon njezine smrti, 27. svibnja 1235., papa Grgur IX. proglasio je Elizabetu Ugarsku sveticom. Cijeli je život obilovala krepostima pa joj se danas, kao svojoj zaštitnici, utječu pekari, prosjaci, bolesni i siromašni, humanitarci, prognani i udovice. Zaštitnica je i Franjevačkog svjetovnog reda i Caritasa.

U crkvi Sv. Elizabete u Pečuhu u Kertvarošu tih dana priređuje se bogat program, duhovne vježbe, razmišljanja, misna slavlja, molitvene pobožnosti u čast zaštitnice ove crkve gdje se održavaju i misna slavlja na hrvatskom jeziku mjesečno jednom.

U Hrvatskoj, u mjestu Jalžabet / Donjovaraždinski dekanat/ postoji crkva Svete Elizabete koja se spominje u najstarijem popisu župa Zagrebačke biskupije iz 1334. g., današnja župna crkva potječe iz sredine 18. stoljeća, nju su u baroknom stilu dali podići supružnici Helena Rozalija Somogy i Baltazar Bedeković, vlasnici plemićkog dobra i patroni župe. Monumentalni glavni oltar Sv. Elizabete arhitektonski je oblikovan i ukrašen većim brojem drvenih kipova svetaca u nadnaravnoj veličini. U središnjoj niši glavnog oltara smješten je kip Sv. Elizabete koja daruje prosjaka.

slika: svjetovni-franjevci.info

Isus je kruh života

Jesen je prošla. Ubrali smo skoro sve plodove zemlje, darove od Boga i na taj način i mi sudjelujemo u Božjem djelu stvaranja. Dani kruha i dani zahvalnosti za plodove zemlje obilježavaju se tijekom mjeseca listopada u čitavoj Hrvatskoj. Svečanostima u školama i crkvama prisjećamo se svega što smo po Božjoj dobroti od prirode dobili i bez kojih ne bismo mogli živjeti. Poticaj je da razmislimo kako se odnosimo prema prirodi, koliko je volimo i čuvamo. Prilika je to da se zahvalimo na svim plodovima, kako zemljanim tako i duhovnim, koje smo primili od Boga. Jesmo li sposobni zahvaliti se Bogu i onima od kojih nešto primamo, a zauzvrat ništa ne traže od nas?

Molitvom i blagoslovom zahvalimo za sve što nam je Bog darovao, a ponajprije za život. Kruh je izraz životne i duhovne snage, te ga treba prepoznati i u misi što će dati smisla ovom slavlju. Isus je na Posljednjoj večeri uzeo kruh, blagoslovio ga i rekao učenicima „Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje". Kruh Isusovom snagom postaje njegovo tijelo s kojim se hranimo i koji nam osigura duhovnu snagu.

U molitvi „Oče naš" molimo „kruh naš svagdanji daj

nam danas”, jer tražimo od Njega da nas blagoslovi svime onim što nam je potrebno za život i da nikada ne budemo gladni. I zato se uvijek pomolimo prije jela, zahvalimo se i tražimo božju pomoć za one kojima je ponestalo hrane.

Izreka kaže „Dobar je kao kruh” i ne bez razloga, jer kruh je sve ono dobro što je u nama i oko nas. Kruh je simbol života. Poštujmo kruh jer nam daje snagu za život! I jer je on u sebi život!

Timea Šakan Škrlin

O kruhu je riječ

Kad dirnem: kruh,
pomislim prvo na zemlju, široku, duboku, uzorno uzoranu.

Zatim slutim, grubo izbrazdane, dlanove ratara u čijim se, znojnim šakama, zrno sa zrnom sljubljuje znajući, da će svako u drugoj brazdi nestati;
vjerujući, da će se, nakon smrti, ponovno jednom sastati u nekom bijelom mlinu.

Za kruh, koji tako jednostavno, svakoga dana dodirujem, toliko toga treba s neba, iz zemlje i od čovjeka.

Da bismo kruha imali, potrebna je kratka jesenja šetnja sunca nad usnulim oranicama, potrebna su maglovita jutra i kiše obilne, koje potope davne staze među poljima.

I zime ciče, dio su priče o kruhu što raste u njedrima smrznute zemlje pod toplom bundom snijega.

Da bismo kruha imali, snjegovi moraju okopniti, sunce ojačati, vode se povući, da bi, iz srca, bivšega, zrna, zeleno proklijalo. Pa rast. Pa rast. Do gležnja, ispod koljena, preko koljena, do pasa. Stabljika. Na vrhu klas. Stabljika do stabljike. I svaka s krunom zlatnom na vrhu.

Žitno zeleno more urešeno crvenim makovima.

Kad kažem, kruh, toliko toga treba izreći između sjetve i žetve.

Izreći hvalu rataru, sijaču, koscu, mlinaru, pekaru.
I ptici koja nije pozobala zrnje u brazdama.

Kruh je veliko dijelenje:
Od jednog zrna, stotine zrna u klasu.

Od tisuću tisuća, između žrvnjeva, milijuni bijelih čestica bijeloga, sipkoga, brašna.

Čudi li ikog što Hrvati brašno još nazivlju muka?

Dodirujem kruh, ćuteći sve ovo rečeno, od zrna u crnoj brazdi, do kriške u košarici na stolu.

Kruh naš jučerašnji.
Kruh naš današnji.
kruh crni, bijeli, polubijeli,
okrugli, niski, visoki,
pereci, slanci, žemlje,
pšenični, kukuruzni, zobeni, raženi,
toliko željen,
i sanjan
tako poželjan,
tražen.

Kruh, miomirisan, izjutra, namiriši, najslađim mirisom, gradske ulice, a sjetan, divan miris kruha, iz bakine ili mamine pećnice.

Kruh je blagoslov stola.
Najslađe su kriške koje, s nekim, dijelimo,
najveći mu je blagoslov kada ga, srcem, dajemo onima koji ga samo sanjaju.

Molimo za kruh svagdašnji, da bismo ga imali koliko trebamo, a dijeleći s onima koji ga nemaju, da bismo ga svi s blagoslovom imali u izobilju.

Kruh je uistinu dobar.
Pa budimo i mi dobri kao kruh, prema svima, oko sebe.

Josip Prudeus

Prve nedjelje Došašća otvorena Godina posvećenog života

„Redovništvo je bitni izričaj Crkve, kako bi Crkva u punini mogla biti ono što jest."

Godina posvećenog života, po odluci pape Franje otvorena je nakon molitvenog bdijenja, prve nedjelje Došašća. 30. studenoga 2014., a trajat će do 2. veljače 2016. U siječnju 2014. godine održan je ekumenski susret redovnika i redovnica u Rimu, travnja 2015. također u Rimu biti će održan seminar za odgojitelje i odgojiteljice, u rujnu radionica za mlade redovnike i redovnice, a pri kraju godine posvećenoga života održat će se sabor. Mons Mate Uzninić u svom pismu prigodom godine posvećenoga života piše: Poštovane redovnice, redovnici i posvećeni laici, papa Franjo odlučio je da se 2015. godina, u kojoj se obilježava uz 50. obljetnica objavljivanja dekreta Drugog vatikanskog koncila o prilagođenoj obnovi redovničkog života Perfectae caritatis, proglasi Godinom posvećenog života, koja će biti otvorena u Prvoj nedjelji došašća, 30. studenoga 2014., i zatvorena na Svijećnicu, 2. veljače 2016. …

Koristim ovu priliku da bih unaprijed čestitao Godinu posvećenog života svima vama koji u posvećenom životu prepoznajete onaj poziv koji Bog ima s vama. Na sve vas zazivam obilje Božjeg blagoslova i zagovor blažene Djevice Marije, naše nebeske majke, koja se Bogu potpuno posvetila i koja je uzor svakog posvećenog života.

Neka Božjom pomoću i njezinim zagovorom Godina posvećenog života bude plodonosna za sve nas, kako bi posvećeni život, koji i u našoj domovini ima slavnu prošlost, mogao biti tako autentično življen u sadašnjosti i tako postati izazov i za budućnost svima onima koje Bog poziva da mu se posvećenim životom stave potpuno na raspolaganje.

S poštovanjem u Kristu odani Mate Uzinić,
predsjednik Vijeća HBK za UPŽ i DAŽ
Odabrala MKT

Godina posvećenog života

Kalendar Sv. Ante

Tema Kalendara svetog Ante 2015 je godina posvećenog života koju je proglasio papa Franjo i koja traje od 30.11.2014.g. do 2.02.2016.g. To znači da se najviše govori o redovnicima i da veliki broj autora dolazi iz njihovih redova. Ova popularna knjiga je podijeljena u 10 poglavlja koja odvajaju grafike akademskoga grafičara fra Tihomira Bazine. To su: Sveti Anto, Sedam darova Duha Svetoga, Redovništvo, Pučka pobožnost, Obitelj, Naši ljudi i krajevi, Povijest pred očima, Obljetnice, Literatura i Zanimljivosti. Na koricama je fotografija brončanog kipa sv. Ante visokog preko dva metra kojeg je za svetište u Busovači izradio akademski kipar Kuzma Kovačić, a o štovanju omiljenog sveca riječ je u prvome poglavlju. Kalendarski dio priredio je fra Benedikt Vujica, a uz njega je fra Anđelko Barun priložio kratke biografije dvanaest pisaca franjevaca Bosne Srebrene. Fra Vice Vicić/Đevrić, fra Blaž Josić, fra Grgo Lozić, fra Jeronim Vladić, fra Lovro Mihačević, fra Eugen Matić (Narcis Jenko), fra Augustin Čičić, fra Rastislav Drljić, fra Ljubo Hrgić, fra Berislav Gavranović, fra Augustin Augustinović i fra Ignacije Gavran živjeli su i djelovali od 18. do 21. stoljeća. Tiskani su važniji datumi židovskog i muslimanskog kalendara u tradiciji dobrih međureligijskih odnosa, a oni iz julijanskog našli su se pored katoličkog kalendara. Nakladnik je dobro poznato Svjetlo riječi iz Sarajeva, a Kalendar sv. Ante su uredili: fra Janko Ćuro, fra Marko Ešegović, Darko Rubčić, fra Vjeko Eudard Tomić i Hrvoje Vranješ.

Leona Sabolek

U Pečuhu je otvorena izložba pod nazivom Pálosaink, a fehér barátok/ Pavlini, bijeli fratri

Izložba će biti dostupna do 8. veljače 2015.
Janus Pannonius Modern Magyar Képtár
(Pécs, Papnövelde u. 5.)

Izložba predstavlja između ostalih tri pavlinska samostana u Hrvatskoj, to su: lepoglavski, crikvenički

i remetinski. Iz čestohovskog središnjeg samostana pavlina pristigle su brojne umjetnine, a istaknuti značaj daje se povijesti pečuškog pavlinskog samostana, informirala nas je o događaju gđa Jolán Mann.

Pavlini (Red Sv. Pavla Prvog Pustinjaka) su pustinjački red koji je nastao u XIII. st. u Mađarskoj i Hrvatskoj, okupljanjem raspršenih pustinjaka u redovničku zajednicu. Red se ubrzo proširio čitavom srednjom Europom. Car Josip II. ukinuo je red 1786. g. na terenu Austro-Ugarske. Tada su ugašeni i svi samostani u Hrvatskoj. Red je preživio u dva samostana izvan Austro-Ugarske, u današnjoj Poljskoj. Odatle je i počela obnova reda. 1972. g. pavlini se vraćaju u Hrvatsku, u svoj stari samostan Kamensko, kod Karlovca. Danas su u Hrvatskoj četiri samostana ujedinjeni u Hrvatsku pavlinsku provinciju.

Prvi i glavni utemeljitelj Reda pavlina je Sv. Pavao, pustinjak iz Egipta iz IV. st., koji se kao mladić, uslijed Decijeva progonstva, sklonio u pustinju i u njoj proveo cijeli život u molitvi, pokori. Sv. Jeronim ga opisuje kao prvog pustinjaka. Sv. Pavao nije osnovao pavline riječju ili pismom, već prije svega primjerom i načinom života. Za osnutak pavlinskog reda vrlo je zaslužan pečuški biskup Bartolomej, koji je 1215. g. u podnožju gore Mečeka u Mađarskoj dao sagraditi crkvu Sv. Jakova Apostola i uz nju samostan. On je napisao i prve upute za zajednički život pustinjaka.

Slika na 12. stranici: G. Taller, Sv. Pavao Pustinjak s pavlinima, samostan Sv. Helene kod Čakovca
izvor: pavlini.com

14. studenog slavimo zaštitnika hrvatskog naroda

Sv. Nikola Tavelić, prvi Hrvat koji je proglašen svetim, rođen je oko 1340. godine u Šibeniku. Kao mladić ušao je u franjevački red i postao svećenik. Najprije propovijeda bogumilima u Bosni, a zatim s trojicom subraće odlazi u Jeruzalem. U vrijeme muslimanskoga blagdana Kurban Bajrama otišli su do čuvene Omarove džamije i tamo propovijedali Evanđelje. Rasrđeni muslimani mučili su ih tri dana.

Na današnji su ih dan sasjekli, bacili na lomaču i raznijeli njihove ostatke da kršćani njihov pepeo ne bi očuvali i častili.

Izvor: svetac dana

Jubilej crkve Svetog Ante u Sarajevu

Franjevačka crkva Sv. Ante i istoimeni samostan u starom dijelu Sarajeva - Bistriku predstavljaju jedno od najvažnijih duhovnih i kulturnih mjesta ne samo u gradu, već i u Bosni i Hercegovini. Stota obljetnica sadašnje crkve svečano je obilježena 11. 10. 2014. g.

Crkva je građena od 1853. do 1856. g. izgorjela je u požaru 1879. g. Nova crkva od drveta i nepečene cigle služila je kao stolna crkva nadbiskupu Josipu Stadleru od 1882. g. do izgradnje katedrale Svetog Srca Isusova 1889. g. Zbog trošnosti građe ova je crkva je srušena 1912. g. pa su franjevci na istom mjestu sagradili današnju neogotičku po projektu arhitekta Josipa Vancaša koja je blagoslovljena 20. 09. 1914. g. Kraj nje je već bio samostan podignut 1894. g. prema projektu Carla Paneka, također u gotičkom stilu. U samostanu je bila smještena franjevačka bogoslovija, novicijat, Provincijalat i središnji arhiv Bosne Srebrene. Neko vrijeme je tu bila i redakcija lista Svjetlo riječi.
Smatra se da je crkva Sv. Ante umjetnički jedna od najbogatijih u Bosni i Hercegovini. U crkvi i samostanu se održavaju koncerti, izložbe, predstavljanja knjiga i druge kulturne manifestacije. Tu se okupljaju mladi i brojne udruge. U ovoj se crkvi mole i pravoslavci, protestanti, židovi, muslimani, ateisti, agnostici i njihove molitve budu uslišane, jer Bog ne zna za ljudske podjele. Svi su djeca Božja, rekao je na proslavi velikog jubileja fra Lovro Gavran. Oni svi sa svojim fratrima doprinose društvenom i kulturnom životu grada i države.

Leona Sabolek

Povezanost vjere i kulturne baštine

Razgovor s dr. Tomislavom Markićem, ravnateljem dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu

Na jubilarnom 20. Forumu hrvatskih manjina u organizaciji Hrvatske matice iseljenika održanom 14. studenog 2014. u Zagrebu glavna tema bila je: Hrvatska kulturna baština je i kultura baština hrvatskih manjina u europskim državama – kako Republika Hrvatska može pridonijeti njezinom očuvanju. Stručni skup okupio je predstavnike hrvatskih manjinskih zajednica iz 7 zemalja, među njima i Mišu Heppa, glasnogovornika Hrvata u mađarskom Parlamentu i Ivana Gugana, predsjednika Hrvatske državne samouprave. G. Hepp u svom izlaganju naglasio je kako svi Hrvati, uključujući i one izvan granica Hrvatske, koji čuvaju i njeguju blago svojih predaka stvaraju nove hrvatske vrijednosti i da bi ih Hrvatska trebala više vrednovati.

Vjerska tradicija važan je dio hrvatskog religijskog i kulturnog identiteta. Ravnateljstvo dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu osim vjerničke skrbi radi i na očuvanju nacionalnog, kulturnog i jezičnog identiteta hrvatskih katolika. O radu Ravnateljstva te načinima pružanja pomoći inozemnim Hrvatima, posebice Hrvatima u Mađarskoj razgovarali smo s ravnateljem inozemne pastve, dr. Tomislavom Markićem koji je također bio nazočan na ovom skupu.

- U ime dviju biskupskih konferencija, Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, zadužen sam poglavito za one naše Hrvate koji žive i rade u inozemstvu. To se zaduženje manje odnosi na naše autohtone manjine, budući da su one uglavnom u sustavu mjesne Crkve i mjesnog društva.

- Diljem svijeta djeluje dvjestotinjak hrvatskih katoličkih misija, na koji način Ured skrbi o vjerskom identitetu Hrvata?

- Mi imamo oko 180 katoličkih misija i župa na svim kontinentima, osim u Aziji i na Antartici. Preko svećenika, koji su na terenu i koji su ujedno i delegati hrvatske inozemne pastve za pojedino područje, koordiniramo rad naših misija i župa, prenosimo ono što je potrebno prenijeti iz nekih pastoralnih nastojanja ovdje u domovini. Povezujemo ljude. Radimo na očuvanju vjerskog identiteta poglavito, a budući da se Evanđelje utjelovljuje u jezik, kulturu i u cjelokupni identitet jednog naroda, ujedno radimo i na njegovanju nacionalnog identiteta Hrvata u inozemstvu.

- U Mađarskoj gdje je značajan broj pripadnika autohtone hrvatske manjine ne djeluje katolička misija, ipak postoji li način na koji im možete pomoći?

- Mi nismo izravno nadležni za autohtone hrvatske manjine koje se nalaze u susjednim zemljama, već su one, što se Crkve tiče, potpuno u nadležnosti mjesnih crkvi. Kako sam sedam godina tijekom studija boravio u gradišćanskoj bogosloviji u Beču (magisterij iz pastoralne teologije i religiozne pedagogije – op. ur.), poznajem dosta situaciju poglavito gradišćanskih Hrvata, pa nešto i situaciju Hrvata u Mađarskoj. Koliko mi je poznato mjesne crkve na jedan lijepi način skrbe i daju potporu i pomoć našim Hrvatima da gaje i njeguju svoju vjeru na materinjskom jeziku.

- Hrvati u Mađarskoj imaju prilike da se u svojim crkvama pomole na hrvatskom jeziku, pa čak u nekim mjestima imaju svećenike koji su podrijetlom Hrvati. Ti svećenici su se školovali u Mađarskoj i uglavnom govore dijalekt svog kraja. Ima li za njih mogućnosti za neko jezično usavršavanje u Hrvatskoj?

- Možda bi to bila jedna zgodna ideja, ali radimo i sa Hrvatskim katoličkim sveučilištem na jednom projektu koji će uskoro zaživjeti. Radi se o jednoj Ljetnoj školi hrvatskog jezika i kulture, a postoje i takve škole koje organiziraju društvene ustanove, pa tako sigurno postoje načini da se tomu pomogne.

- Koliko može domovinska Crkva pridonijeti očuvanju jezičnog i kulturnog identiteta hrvatskih katolika u inozemstvu?

- Dok sam boravio na studijima u Beču pomagao sam i Hrvatskoj katoličkoj misiji u Beču, osobito u ispovijedanju, a nekada sam služio i mise u filijalama, gdje su se okupljali Hrvati iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Isto tako vrlo sam rado išao i u Gradišće, zamjenjivao svećenike i služio sam mise na krasnom gradišćansko-hrvatskom jeziku. Znam da je za ljude važno da se mole i slave Boga na onom jeziku koji im je na srcu, na jeziku koji zovemo materinji

jezik. Ljudi imaju osjećaj da i na taj način mogu se više približiti Bogu.

- Sa starijom generacijom sigurno nema problema, no kako mlade Hrvate u inozemstvu privući u vjerski život i zajednicu?

- To je jedno složeno pitanje. Radi se o potrebi jedne nove evangelizacije svih dobnih skupina. I starijih i odraslih, a pogotovo mladih. Mladi uvijek prepoznaju ono što je autentično, nešto što je originalno, pa vjerujem da će jedan takav pristup moći privući i mlade. Kako sam dosta putovao po svijetu u hrvatskim katoličkim misijama i župama, vidio sam da se mladi vole okupiti ako im se nudi program koji je za njih prikladan i privlačan.
Hvala na razgovoru!

Timea Šakan Škrlin

Sveti Blaž (Vlaho) 3. veljače

Sveti Blaž ili Vlaho (grčki Blasios i Vlasios, latinski Blasius, engleski i francuski Blaise, talijanski Biagio, španjolski Blas, portugalski Brás), biskup i mučenik, jedan je od četrnaest svetih pomoćnika. Rodio se u III. stoljeću u Armeniji. Potječe iz grada Sebaste u Armeniji (danas Sivas u Turskoj). Od ranog djetinjstva i mladosti krenuo je za Kristom i napustio sve radosti i užitke ovoga svijeta. Ugledan i obrazovan čovjek, liječnik, pomagao je s radošću u srcu siromasima i nevoljnicima, u kojima je gledao i susretao Isusa. Prema legendama čudima je ozdravljivao i ljude i divlje životinje, koje su same dolazile po pomoć u njegov samotnu spilju na planini Argaeos (Erciyes). Slušali su ga i donosili mu hranu vukovi, lavovi i medvjedi. Svojim dobročinstvima postao je omiljen među narodom pa su ga izabrali za biskupa Sebaste. Za vrijeme cara Licinija buknuo je na Istoku strašan progon kršćana, kojeg je predvodio Agrikolaus, rimski upravitelj Kapadokije. Prvi su na udaru bili duhovni pastiri. Blaž je svoje vjernike bodrio da ustraju u vjeri. Svećenici i vjernici nagovorili su ga da se pred zlotvorima skloni u goru, ali ipak je 308. pronađen, uhićen i podvrgnut strašnim mukama. Prema predaji svojim je blagoslovom spasio dječaka kojem je u grlu zapela riblja kost. Oko godine 316. odrubili su mu glavu. Po zagovoru svetoga Blaža na taj dan se po crkvama dijeli blagoslov grla. Zaštitnik je Dubrovnika, „Republike svetoga Vlaha“. Njegove relikvije donesene su, prema predaji, u Dubrovnik 972, a na njegov dan već 1191. pribjeglice su dobivale azil (Sloboda svetog Vlaha). Blagdan svetog Vlaha službeno se svetkuje od XIII. stoljeća, a prvi sačuvani opis službenih svečanosti toga dana dao je pedagog i humanist Filip de Diversis (XV. stoljeće). Festa svetog Vlaha očuvala se do danas, njegov lik s Dubrovnikom u ruci utisnut je u gradske zidine, a pozlaćeni kip iz XV. stoljeća čuva se u crkvi svetog Vlaha, prekrasnoj baroknoj građevini iz XVIII. stoljeća.
Svetog Blaža zazivaju kod bolesti grla, kašljanja, guše, hripavca, gušenja, opasnosti od divljih životinja, a zaštitnik je životinja, veterinara, graditelja, građevinskih radnika, rezbara, kamenorezaca, grebenalaca vune, tkalaca, ovčara, trgovaca vunom, male djece, Italije, Sicilije, Paragvaja, Dalmacije te mnogih biskupija, naselja, župa, crkava i kapela diljem svijeta i hrvatskih krajeva.

Prva javna knjižnica u Ugarskoj utemeljena je prije 230 godina

Jubilarna konferencija u Knjižnici Klimo u Pečuhu

U Knjižnici Klimo u Pečuhu 16. i 17. listopad održana je jubilarna znanstvena konferencija u organiziranju Sveučilišne knjižnice Pečuškog sveučilišta i Centra znanosti te Pečuške crkvene dijeceze na kojoj su 27 izlagača iznosili na vidjelo rezultate svojih najnovijih znanstvenih otkrića vezanih za ovu knjižnicu i njezin knjižni fond.

Sudinoci dvodnevnog skupa u pečuškom Lapidariju

Knjižnicu je 1774. godine utemeljio pečuški biskup György Klimo (1710.-1777.) (bio je hrvatskog podrijetla iz Gornje Ugarske po imenu Juraj Klimović), a koja je kao takva bila prva javna knjižnica u Ugarskoj, te raspolaže s bogatim i različitim znanstvenim fondom. Na samom početku dugi niz godina odigrala je promuzejalnu aktivnost, naime u okviru njezinog djelovanja postoji i zbirka arhivskih vrijednih dokumenata, numizmatička kolekcija (dragocjene kovanice iz Osijeka), lapidarij (čak i rimski mozaici poda iz Daruvara).

U uvodnom izlaganju čulo se je u ostalom da je bio potrebit revolucionarni val radi utemeljenja građanske javnosti te se na taj način razlučila svjetovna i crkvena vlast. No to ne znači da nisu postojali već raniji pokušaji, tj. u različitim prethodnim periodima postojala su razna rasuđivanja kako bi se sačuvana tradicija u knjižnicama skupno mogla biti korištena. Počam od 14. stoljeća u Ugarskoj postoje inicijative raznih mecena koji nude fond svojih knjižnica za širi krug čitatelja, stoga možemo govoriti o kontinuiranoj recepciji srednjeg i ranog novog stoljeća.

O utemeljenoj knjižnici svojedobni mađarski autori, među njima i Stjepan Adžić (1730. ? – 1790.) izrazili su svoju radost o postojanju ove javne biskupske knjižnice.

S obzirom da su južnougarski krajevi bili u bliskom dodiru sa slavonskim prostorima, poglavito u crkvenom, kulturnom i školskom pogledu, stoga je ova knjižnica svojim knjižnim, rukopisnim fondovima neodvojiva i od samih hrvatskih autora. Uostalom, čula su se izlaganja o hrvatskom neolatinskom pjesniku, piscu Abekavice… za školarce diljem Slavonije, pečuškom kanoniku, Stjepanu Adžiću, čiji su stihovi i tiskani, no veći dio nalazi se u rukopisnjoj zbirci ove knjižnice, kao i njegova brojna pisma, diplome, dokupementi, a koji su pohranjeni u mjesnom biskupskom i kaptolskom arhivu u Pečuhu.

No na skupu čule su se pohvalne riječi i o drugim pečuškim kanonicima Jurju Nunkoviću, Franji Semeniću, a ovdje je djelovao i Franjo Krtica, kasniji đakovački biskup, odnosno teolog Matija Živić, dabome i veliki prepošt Nikola Givović, kanonik čuvar (kustos) Matija Domšić, Jakob Bogdanović, Emerik Kristović i drugi koji su svojim talentom i umijećem dobrinijeli kulturnom uzdizanju grada Pečuha i opismenjivanju ljudi na južnougraskim prostorima.

Rado navodimo da se ne samo Klimo, već i drugi naši hrvatski sinovi istakli su se u utejmeljenju knjižnica, uostalom i nadbiskup Kalačke nadbiskupije, barun Adam Patačić (1717.-1784.), koji je dao izgraditi posebno zdanje knjižnice na domak biskupske palače, u blizini katedrale, koja je za vrijeme njegove smrti imala na raspolagnju 19.000 tomova knjiga. Patačića u nadbiskupskoj stolici nasljeđuje Ladislav Kolonić (1787.-1817.) koji je također bio poznati bibliofil, te se knjižni fond vremenom povećao na 42.000 tomova (među njima nalazi se 64 srednjovjekovnih kodeksa, 510 inkunabula i 3815 antikva iz 16. stoljeća), dakako, naći će se i pravih rariteta na hrvatskom jeziku.

Povodom 230. obljetnice smrti nadbiskupa nelatinskog pjesnika Patačića i neolatinskog pjesnika Stjepana Adžića u Zagrebu bio je poznat i neolatinski pjesnik Adam Alojzij Baričević (1756.-1806.) te ova potonja dvojica čak su se i dopisivali.

O zaslužnom Patačiću navodimo da je u rukopisu ostavio trojezični rječnik: Dictionarium latino-illyricum et germanicum.

Među brojinim izlagačima Zsófia T. Papp birala je temu Rukopisni stihovi Stjepana Ađića (mađ. Agyich István) koju temu sustavno istražuje te unazad više godina objavljuje studije na mađarskom i hrvatskom jeziku, tako je od prije dvije godine imala izlaganje na skupovima u Vinkovcima i Drenovcima.

Među brojinim temama našlo se je i izlaganje autora ovih redaka pod naslovom Trojezični molitvenici Stipana Grdenića. Naslovni veliki prepošt Stipan Grdenić (mađ. Gerdenich István, (1786.-1848.) svojim je spisateljskim i prevodilačkim radom obogatio ponajprije hrvatsku nabožnu književnost među Hrvatima u Pečuškoj biskupiji i šire, također i mađarsku i njemačku, usadivši u svoje vjernike bogoljublje i čovjekoljublje. Ustrojio je snažan Marijin kult tipičan baroku i na taj način promicao moralnu obrazovanost kršćana.

Radio je na podizanju kulturne i duhovne razine narodnog života. Pisao je na hrvatskom jeziku „na duhovnu korist ilirskog naroda" molitvenik, propovijedi, a na tri jezika položio temelje ustrojavanju Marijinog kulta. Knjige je objavio u 9 tisuća primjeraka. Hrvatski vjernici u Mađarskoj i danas posežu za njegovim štivima pisanim na materinskom jeziku.

Đuro Franković

„Majko Božja Bistrička, moli se za nas…"

Hodočašće Hrvata iz Baranjske županije u Mariju Bistricu.

U organizaciji Hrvatske samouprave Baranjske županije i Hrvatske samouprave Šomođske županije sto dvadeset hodočanika je 23. listopada putovalo u hrvatsko nacionalno svetište. Prijavili su se vjernici iz Pogana, Kukinja, Salante, Semelja,Udvara, Pečuha, Martinca i Katolja, a novčanu su potporu dale Pečuška hrvatska samouprava i Hrvatska državna samouprava. Hodočasnike je vodio vlč. Augustin Darnai.

Za vrijeme mise pjevale su članice zbora A. Šenoe iz Pečuha

Majci Božjoj su se poklonili i vjernici iz Podravine

Na kraju mise, ispred oltara

Molitva Majci Božjoj Bistričkoj

Katoljčani u svetištu Majke Božje

Ti si u svojoj majčinoj dobroti odabrala u našem Hrvatskom zagorju mjesto koje se po Tebi zove Marija Bistrica. Tu se časti Tvoj čudotvorni lik.Tu je Tvoje Svetište u kojem svoju djecu obasipaš svojim milostima. Tu liječiš duhovne i tjelesne rane zemaljskih patnika i ispunjaš želje onih koji se pouzdano k tebi utječu. Ti poznaješ sve naše duševne i tjelesne potrebe. K tebi kao Božjoj i svojoj Majci odlučili smo doći, da Ti otvorimo svoje srce i izrazimo svoje želje Ti nas Isusova i naša Majko, koja u svojoj dobroti nikada nikoga nisi od sebe odbila, milostivo saslušaj i usliši. Amen

MKT

Treća nedjelja adventa dan je Caritasa. Hrvatski Caritas dio je svjetske mreže Caritasa sa sjedištem u Rimu. Mreža Caritas Internationalis okuplja 150 članica. Hrvatski Caritas identitet crpi iz dubokih korijena Katoličke crkve, službeno tijelo Hrvatske biskupske konferencije u cilju širenja solidarnosti i socijalne pravde. Inspiraciju crpi iz Svetog Pisma, tradicije i katoličkog socijalnog nauka te življenog iskustva onih kojima služimo. Nevladina je i neprofitna organizacija. Prvi Caritas u Hrvatskoj osnovao je bl. Alojzije Stepinac 1934. godine, a sadašnji ustroj postavljen je 1992. godine. Cilj Caritasa je zajednički rad na oslobađanju pojedinaca i društva od svake nepravde, ostvarenje vizije pravednijeg, sretnijeg svijeta, promicanje solidarnosti i socijalne pravde.

U Prisiki predstavljena Zornica nova

Bernadeta Zadrovich, voditeljica sakralne zbirke organizirala je susret 25. listopada.

Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj tj. njena prostorija za društvene aktivnosti bila je mjesto gdje je predstavljen katolički časopis Zornica

nova i istoimene web novine. U Dumovićevoj kući se okupio znatan broj starijih žena i djece koji su izmolili radosna otajstva Gospine krinuce, a nakon

toga su se pridružili i neki drugi mještani, koji su pokazali izuzetno zanimanje za najnoviji broj koji je predstavila glavna urednica Zornice, Milica Klaić Tarađija.

„Oktober je mjesec katoličke kulture u Mađarskoj zato čekamo svakoga kome je važno poštivanje, širenje i sačuvanje hrvatske i katoličke kulture" navedeno je u pozivnici.

Na kraju tribine se ispostavilo da nije nepremostiva razlika između standardnog hrvatskog jezika i gradišćankog dijalekta, što je potvrdilo i zajeničko pjevanje Marijanske pjesme: Lijepa si lijepa.

Pozivnica

Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj koja se nalazi u Prisiki srdačno zove i čeka sve zainteresirane na projekciju filmova kršćanskog sadržaja i kršćanskih vrednota.

Prvi film pod naslovom „Stvorenje svijeta" projeciran je u nedjelju 14. decembra / prosinca u društvenoj prostoriji Dumovićeve kuće. Prema planovima voditeljice Bernadete Zadrovich biti će projecirani između ostalih filmovi: Evanđelje po Ivanu, Fatima, Josip iz Egipta Toma, Marija iz Nazareta, Sveti Pavao, Mojsije.

Organizatori svakog rado očekuju!

Serija svezaka o gradnji crkvi u Podravini u 20. stoljeću

Prošle godine na inicijativu Joze Solge, vođe hrvatskih udruga u šomođskom i baranjskom dijelu Podravine u Mađarskoj pokrenuta je serija o gradnji crkvi te zaredom tiskane su dvojezične knjižice o tom poduhvatu. Na početku ovih serijskih izdanja opisana je gradnja šeljinske crkva i tiskana još u formatu novina, a koja je temeljena, kao i ostale knjižice, na bogatoj arhivskoj građi Pečuške dijecezalne biskupije i Historia domusa datih naselja, te potkrijepljena dokumentima i sjećanjima mještana.

Da bi čitateljima, poglavito vjernicima, tekstovi bili pristupačni i svhatljivi, ujedno da se dozna i o tijeku gradnje, ponuđeni su i drugi tekstovi koji podjednako mogu poslužiti za učenje hrvatskog jezika, jačanje vjere u pojedincima i osjećaj svijesti o pripadnosti hrvatskoj zajednici. Priložene privlačne fotografije o samim crkvama, njihovom unutrašnjem uređenju, preslike dokumenata, razni prizori o podravskom krajoliku potkrepljuju izneseno u tekstu, osvježavaju čitatelja i možda potajno poručuju da je ugodno svratiti u pitomu Podravinu, pored samu ljepoticu Dravu.

Tekstove o gradnji crkvi najčešće nadopunjuju stihovi velikog hrvatskog pjesnika u Mađarskoj, Josipa Gujaša Đuretina koji je posjetio u većem broju sva ta naša hrvatska sela a svoje dojmove opisao u svojim pjesmama, uostalom posjet Križevcima na proštenje kuda je išao s djevojkom, kao kroz neku zelenu katedralu ovjenčanu krošnjama prostranih podravskih šuma… Hodajući na bentu rijeke Drave, stigao on i u Brlobaš gdje su ga dočekali sunčani stogovi, tzv. „kamare" slame i žamor u školskom dvorištu… U Potonji tražio je svog prijatelja. No pored ta četiri naselja objavljena je i knjižica o gradnji starinske crkve, zgrade crkvene župe i učiteljskog stana, tamo u poraću, odmah nakon Drugog svjetskoga rata. Ovo naselje naš besmrtni pjesnik Gujaš nije opisao ali su objavljeni stihovi pučke pjesnikinje Micike Hideg, kao i legende autora ovih redaka, odnosno urednika i pisca ovih serija.

Reći ćemo još da predstoji tiskanje i šestog sveska čiji je hrvatski i mađarski tekst u potpunosti prigotovljen za tisak i prema svim izgledima bit će, ako Bog da, dogodine i objavljen. Nastojalo se, dakle, pored korisnog ponuditi i štivo o prošlosti naših Hrvata, o davnoj prošlosti još kad smo bili pod Turcima u 16. stoljeću i o kasnijoj, o doseobi hrvatskog življa početkom 18. stoljeća u ove krajeve. Sudeći po svemu preteča današnjih Hrvata ovdje je bilo već i u 13. stoljeću naime o tome uvjerljivo govore opisani nazivi seoskog hatara. U današnje vrijeme čak je i zaboravljeno da je Martince, tada zvani Vaškasentmarton, bilo trgovište (mađarski mezőváros) i da se 1550. ovdje održavala i vjerska sinoda. Ova izdanja krase lijepe snimke neumornih foto-umjetnika Akoša Kolara, Zvonimir Ištvana i Anite Mandić koji da bi okom kamere zapazili i ovjekovječili prolazne trenutke u bezbroj prilika bili su na samom terenu. U izgradnji ovih crkvi imali su značajno učešće mnogi,

od šeljinskog grofa Ivana Draškovića, do križevačkog seljaka Joze Ribara, do brlobaške načelnice Piroške Gujaš, bračnog para Waldfogl, mjesnih učitelja u Potonji i starinskog kapelana Jakaba Meggyesa i samopožrtvovanih brojnih Starinčana, Križevčana, Brlobašana, Potonjana i Šeljinčana. Dodali bismo da je crkva u Starinu građena u Bauhaus stilu prema planovima Lajoša Taraija.

Ove su knjižice predstavljene u nazočnosti brojnih vjernika, posjetitelja. Hrvatski i mađarski svećenici služili su svetu misu, a odazvali su se čak i tri biskupa, đakovačko-osječki biskup u miru Marin Srakić (Šeljin), pečuški biskup u miru Mihály Mayer (Brlobaš i Potonja) te đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić (Starin).

ĐF

U vremenu Božića bilježimo i imendane

Ivan se slavi 27-og prosinca.

Sveti Ivan apostol i evanđelista, kao učenik Ivana Krstitelja prvi je s Andrijom pošao za Kristom. Na posljednjoj večeri nalazio se za stolom s ostalima, a da je bio izuzetno vjeran i hrabar pokazao je time da je jedini od apostola stajao pod Isusovim križem.

Prema povjesničarima kršćanske starine, Ivan je ostao u Jeruzalemu, sve do smrti Isusove Majke, koju je Isus na križu povjerio baš njemu. Predaja, koja potječe iz II. stoljeća, tvrdi da je Ivan, počevši od godine 60., djelovao u Efezu u Maloj Aziji postavljajući biskupe i osnivajući kršćanske zajednice.

Doživio je veliku starost te umro naravnom smrću u početku vladavine cara Trajana, dakle negdje oko godine 100. Osim evanđelja napisao je tri poslanice i Otkrivenje.

Na advenskim svečanostima s Hrvatima u županiji Baranji u Mađarskoj slavio je zbor Hrvatska žena iz Zagreba

U organizaciji Hrvatske referature Pečuške biskupije koju predvodi vlč. Ladislav Ronta, u subotu na blagdan Sv. Nikole održana je adventska svečanost u Mohaču u franjevačkoj crkvi. S početkom u 13.00 sati misno slavlje predvodio svećenik iz Donjeg Miholjca, uz koncelebraciju vlč. Ronte, a za vrijeme mise pjevao je mjesni crkveni pjevački zbor. Nakon misnog slavlja petnaestak skladbi domaćih i stranih autora, kao i neke advenstke pjesme izveo je pjevački zbor zagrebačke udruge Hrvatska žena. Na advenstku svečanost došli su vjernici iz Katolja i Velikog Kozara kao i Mohačani u zaista lijepom broju. Sutradan, u nedjelju u kukinjskoj crkvi slavila sveta misa na hrvatskom jeziku s početkom u pola deset. Misno slavlje predvodio je vlč. Josip Kresić iz Našica, a za vrijeme mise pjevao je zbor iz Zagreba. Gosti iz Zagreba, koje je animirala predsjednica društva gđa Mira Fiket, posjetili su svetište Majke Božje Đudske i tvrđu Siget, a pogledali su i stalni postav izložbe Narodnosnog muzeja u Mohaču. Suorganizatori advenskih svečanosti bile su mohačka i kukinjska, katoljska i kozarska hrvatska samouprava.

POZIV

Hrvatska referatura Pastoralnog vikarijata Pečuške biskupije raspisuje natječaj za djecu s područja biskupije koja uče hrvatski jezik i pohađaju vjeronauk u školi ili na župi, u tri kategorije.

I. 1-2 razred osnovne škole
II. 3-4 razred osnovne škole
III. 5-8 razred osnovne škole

tema: Molitva
tehnika: po slobodnom izboru
veličina: 30X20 cm
Očekujemo i radove djece iz vrtića izvan konkurencije. Radove šaljite do 15. ožujka/marta 2015. na adresu: *Pécsi Egyházmegye Pasztorális Helynökség Pécs, Szent István tér 23. 7624*
Na pozadinu napišite ime, školu i razred. Ocjenjivanje i izložba će biti u Kertvaroškoj crkvi tijekom korizmene svete mise na hrvatskom jeziku.
Želimo vam, draga djeco, uspješan rad!

Hajdemo na Božić čestitati!

U ranim jutarnjim satima uoči Božića išao sam u poležaje. Cijelu noć sam slabo spavao jer „kaj bu, ako se ne prebudim”. Ustao sam uvijek na vrijeme i dobro uvježbanu čestitku znao napamet da su me probudili iz sna bilo kada, ma u koje doba noći, kazivao bih ju bez ijedne pogrješke. Pa čak i danas ju znam. Evo je!

Faljem Isus, na to Mlado leto. Si zdravi, veseli, čestiti, bogati. Bože vam dej kaj od dragog Boga željite: Konjiče, kraviče, teliče, prašćiće i duši spasenje najviše!

Pratit će me ova čestitka sve do kraja života, dalo bi se reći: „Što Đurica nauči, to Đuro ne zaboravi!” Najprije čestitao sam kumu Jankovićinem. Stanovali su u maloj bijeloj kući. Kuma Jankovićina ili kum za čestitku dali su mi forintu, i mogao sam nastaviti put. Kod njih sam često svratio i drugom zgodom, kao dijete. Ako su pekli „vajanku” (bundevu) uvijek sam dobio, ili jabuka, krušaka… Od njih sam produljio put, zaredom ulazeći u kuće svoje rodbine. I najzad stigoh na posljednje odredište poležajničkog ophoda, kod „staramajke” (bake) i „starog jape” (djeda), kod „tece” (tetke) Schutzmannove, gdje sam kazivao istu čestitku da Bog udijeli ukućanima bogatstvo, puno stoke, „mladinu” (peradi), i „dušno zveličenje najviše”. „Bože dej!” glasio je odgovor moje bake koja mi je raznim sjemenjem posipala kosu i zvala kokoši „Na, mala, na, šarena, bela i sakojaka fela”. Ponuđen sam „ladnetinom” i rakijom. Pio sam i jeo da i kvočka mirno sjedi na jajima i da se puno pilića izliježe. U ulozi čestitara svratio sam i „strikici” Hajošu i „strinici” oni nisu imali djece. Ja sam im uvijek odlazio za poležaja pa i šibrati. Trebao sam korbačem najprije njih, a poslije i stoku izudarati uz kazivanje stihova, želeći im dobro zdravlje. Uvijek sam bio nagrađen, dobivši forintu. Godišnje dva puta sam ophodio čitavu rodbinu. Posao sam započeo na Oreškem kraju, kod kuma Jankovićinog, te izostavši brojne kuće stigao do strikice, otuda do kume Borbaševe i kumića Đurike. Od svoje kume redovito sam dobio pet forinti, bio je to srebrenjak, na jednoj strani s likom Lajoša Kossutha. „Veliki novec” je to bio u ono doba.

Đuro Franković

Baja, gradu od starine!/ Bunjevačke djedovine…

Stipan Grgić Krunoslav (1836.–1914.)

U preporodu bunjevačkih Hrvata istaknuto mjesto zauzima po zanimanju napredan seljak i pjesnik Stipan Grgić, čiji je pseudonim bio Krunoslav. U svoje vrijeme bio je poznati pjesnik. Svoje stihove i prozna djela objavljuje u Bunjevačkim i šokačkim novinama, kasnije u Nevenu te u kalendaru Subotička danica.

O njegovom zalaganju list Neven godine 1909. donosi: „Pomaže on u književnom poslu našemu velikomu Antunoviću, a sudiluje sa književnicima Subatice (...) Nije bilo našega narodnoga života, evo već od pedeset godina, a da nije u njemu imao dila naš vrli rodoljub."

Stipan Grgić rodio se 19. srpnja 1836. godine u Vancagi (Bajaszentistván), nekoć selu, a danas predgrađu Baje. Osnovnu školu pohađao je u rodnom mjestu. Uz pomoć svog učitelja sam je stjecao daljnju naobrazbu. Ponajviše čitao je narodne pjesme Andrije Kačića Miošića Razgovor ugodni i epsku pjesmu svog sunarodnika dra Grgura Peštalića Dostoja plemenita Bačke... koja je pisana sočnom ikavicom. Čitav je život proveo u Vancagi i marljivo radio na zemlji, a kada je imao vremena čitao i pisao.
Umro je 27. studenog 1914. godine.

Stipan Grgić još kao mladić od 20 godina tiska u Subotici svoju prvu zbirku „ponašenih" pjesama, ustvari bili bi to prijevodi s mađarskog jezika. Svoje pjesme na početku nije objavljivao već čitao i recitirao svojim suseljanima. Prva njegova publika pratila i prihvaćala je njegove stihove koji su značili za njih svojevrsnu zabavu i napajanje na izvorima materinje nam riječi. Pisao je lirske, epske, prigodne, didaktičke, satirične i šaljive stihove a i pripovijetke.

Bunjevačka zavičajna kuća u Baji

Najvrednije su njegove izvorne pjesme iz kojih se zrcali nepatvoreno rodoljublje. Izlazeće Bunjevačke i šokačke novine od 19. ožujka 1870. godine u Kalači, a kasnije i Vila pružaju prostora i Stipanu Grgiću za objavljivanje stihova. S Blažem Modrošićem zajedno uređuje novine Bunjevačka i šokačka vila, obojica su bili pravi rodoljubi nove domovine.
Ljubav prema svojoj domovini, zavičaju i narodu dolazi do izražaja u stihovima Pisma svisnoga Bunjevca:

Svaku zemlju i zavičaj volim ja,
Al Ugarska ipak mi najmilija,
Ravna Bačka ljubljeni moj zavičaj –
Moja radost, moj nasladni zemni raj.
Draga moja domovino i rode!
Ja vas ljubim srid svakakve tu zgode;
Ili mi živit il umrti suđeno:
Za dom i rod žrtvujem se svesrdno.

U *Mojem rodu* širi ljubav među narodima svoje domovine:

Osvisti se dakle – rode!
Nemoj dulje – čekat zgode,
Već prigrli bratsku slogu,
Jer se slogom mloga mogu.

Još knjige se višto lati
U kolo se s tog uhvati –
Šokcem, Srbom i Hrvatom
I Bošnjakom, svojim bratom.

Oj Bunjevci slavni momci
I delije – dični Šokci!
Hajte dakle – braćo hajte:
Kolo sloge zaigrajte.

Opisuje godišnja doba, no ponajviše proljeće:

Oj, proliće, dobi krasno!
Poljodilca zoro jasna;
Raduje se svako tebi:
Sin naravi, kako ne bi?!

Za ratara proljeće donosi nov život na poljima:

Usred ove živahnosti
Veseli se do sitosti
Poljodilac, naš Bunjevac,
I svom rodu viran Šokac.

U pjesmi *Smrt u prirodi* slika zimski ugođaj:

Ista zemlja postala ledena
Kano da je od sama kamena,
Te – da zbilja smrtni oblik ima,
Snižni pokrov dala joj je zima.

Bunjevci za vrijeme zimkih dana, u pokladnom periodu, održavali su, i danas održavaju prela gdje su se okupljali na veseloj zabavi a izveli su i kulturni program. U pjesmi *Hajdmo na Prelo* poziva svoje sunarodnjake na veselje:

Hajte braćo, hajte seke,
Na naše Prelo!
Bunjevačko gdi s' okreće
Kolo veselo.

Sastavio Đuro Franković

Literatura: KRPAN, Stjepan 1991. Hrvatski uglednici u mađarskom Podunavlju Izbor portretnih prikaza.(Stipan Grgić Krunoslav /1836–1914/). Biblioteka Dunav Tankönyvkiadó, Budapest; VELIN, Stjepan 1981. Književno stvaralaštvo Stipana Grgića-Krunoslava (1836– 1914). Narodni kalendar 1981., Budimpešta

Sveti Vinko, zaštitnik vinograda

U povodu njegovog spomendana (22. siječnja) vinogradari i vinari izlaze u vinograd gdje se blagoslovi trs/loza da bi se na jesen ubrali veliki i zdravi grozdovi. Prava je to prilika da se pokraj ozbiljne molitve vinopije malo i našale.

Molitva

Dragi Bože
čuvaj trsa mog
evo Ti zrelog vina
da bude dobra godina.

Oblake razmakni
sunce primakni
mraza zgoni
na tuču zvoni.

Sveti Vinko pokaži svijetu
kako bude vino, nam u novom ljetu!

Oče naš ....

Dragi vinogradari, nek vam je plodna i vinorodna Nova vinska godina, nek su vam podrumi puni zdravog vina i veselog društva. A Sveti Vinko nek vas čuva od : jake zime, proljetnoga mraza, paklenske vrućine, kišovitog ljeta, pirike i svakojakog drača, peronospore ljute, filoksere lisne, tuče ledene, munje nebeske, slaboga uroda i praznih bureta. Vino daje dobru volju, ali ne i pamet bolju.

Pomolimo se ....
Ave naš Vinko, koji puniš naše čaše kupice – okrijepi nas.

Ti koji mutiš naše glave – okrijepi nas.
Ti koji razigravaš naše trudne oči – okrijepi nas.
Ti koji razvezivaš naše jezike – okrijepi nas.
Ti koji pjesme tjeraš na naša usta – okrijepi nas.
Ti koji nam vozačke oduzimaš – okrijepi nas.

Vinceta u Kukinju, kod Bošnjakovih 2012.

Tiha noć

Andante
J.Mohr / F.Gruber

1. Ti - - ha noć, blažena noć! Sve već spi, sa - - mo bdi
2. Ti - - ha noć, blažena noć! Bo - - že moj, smje- šak tvoj,
3. Ti - - ha noć, blažena noć! Pje - - va svet, raj - - ski svijet,

1. Jo - - - - sip blag i Ma- ri-ja s´njim, mi - lo Dijete u ja-sla- ma tim.
2. ka - - - - ko blag je s´ustašca tih, mir nam donosiš sladak i tih.
3. sla - - - već Bo - - - - - ga, tje-še-ći nas, lije- pih an-đe-la o - - ri se glas:

1. Spa - va u slat - - ko- me snu, spa-va u slatkome snu
2. Svi - će nam ra - - - do- sti dan, sviće nam ra-do-sti dan,
3. „Do - - ša - - o I - - - - sus je spas, do- ša-o I - sus je spas,

Četvrti salon vjerske fotografije Molve – 2014.

10. listopada 2014. u galeriji Molvarskog likovnog kruga (Hrvatska), otvorena je izložba fotografija pod nazivom 4. Salon vjerske fotografije, Žena majka i vjera.

Izložba je to vjerske fotografije koju priređuju „Molvarski likovni krug“ Molve i Župa UBDM iz Molva već četvrtu godinu za redom. Salon u svojim propozicijama nudi foto umjetnicima da svoje radove prijave na dvije zadane teme, a to su: tema A – Žena majka i vjera i tema B – Vjerska fotografija.

Na ovogodišnji natječaj je pristiglo ukupno 86 . Natjecanju je sudjelovao i bračni par iz Mađarske Anita Mandić i Akoš Kolar. Čestitamo im na postignutom visokom rezultatu.

Tema A: Žena majka i vjera

Jezu, ufam Tobie! – Anita Mandić, samostalna autorica Pečuh-Mađarska (druga nagrada)
Pokora – Anita Mandić, samostalna autorica Pečuh-Mađarska (treća nagrada)

Tema B: Vjerska fotografija

Dođi Isuse, čekamo te! – Anita Mandić, sam. autorica Pečuh-Mađarska (treća nagrada)
Uspomena – Akoš Kolar, samostalni autor Pečuh-Mađarska (pohvala)

Izložba je izazvala veliki interes publike, koja je to potvrdila i svojom nazočnošću na otvorenju. Neki od nagrađenih fotoumjetnika su i osobno nazočili otvorenju Salona te se pohvalno izrazili za organizaciju i postav izložbe.

Priredio: Zvonimir Ištvan

„Radujte se, jer se porodio kralj sviju kraljeva, porodio se Spasitelj svijeta.

Evo, gledajte Boga neizmjernog i svemogućeg kao malo dijete! Budite djeca, jer dijete se najviše zna radovati! Što je to, kakav glas? Kakva radost? Kome je taj glas? Tko da se raduje? Svakome i svima! Svi se trebamo radovati. Svi trebamo biti djeca! O djetinjstvo, o doba prave radosti! Tko te ne bi želio? Nitko se ne zna radovati kao dijete. Ničija radost nije tako slatka kao dječja. Dječje srce ne zna za zloću, nije okaljano nepoštenjem, neurednom radošću. Samo se dijete zna iz sveg srca radovati, kad se čemu raduje ne misli ni na što drugo....”

o. Gerard